

LAKIALOITE 18/2006 vp

Laki muovipussiverosta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Muovipussiveron tarkoituksena on vähentää kertakäyttöisten muovipussien ympäristökuormitusta kannustamalla kuluttajia ja vähittäismyyjiä suosimaan moneen kertaan käytettäviä kauppakasseja. Kokemukset vastaavanlaisesta verosta Irlannissa ovat olleet rohkaisevia. Laki-

aloitteen ehdotuksen mukaan vero olisi 15 senttiä muovipussilta.

Muovipussi tarkoittaa tässä yhteydessä pus-
sia, joka

- a) on tehty kokonaan tai osittain muovista ja
- b) joka soveltuu asiakaskäyttöön kaupoissa, palvelupisteissä tai muissa myyntipisteissä.

PERUSTELUT

1 Muovipussien ympäristökuormitus

Maailmassa kulutetaan vuosittain arviolta noin 500—1 000 miljardia muovipussia eli yli miljoona muovipussia minuutissa. Valtaosa pusseista valmistetaan fossiilisesta öljystä.

Muovipussien suurin ympäristöhaitta aiheutuu käytön jälkeen. Satojatuhansia merieläimiä kuolee vuosittain pusseihin tukehtumalla. Muovipussit aiheuttavat roskaantumista ja hajoavat luonnossa äärimmäisen hitaasti.

2 Muovipussiveron vaikutukset

Vuonna 2002 Irlannissa otettiin käyttöön 15 sentin suuruinen vero muovipussilta. Veron tarkoituksena oli vähentää muovipussien haittoja taloudellisesti tehokkaalla tavalla ja soveltaa muovipusseihin yleisesti hyväksyttyä aiheuttaja-

maksaa -periaatetta. Tietty erityisalat saivat verosta vapautuksen hygieniasyistä.

Dublinin yliopistossa laaditun tutkimuksen "Applying Environmental Product Taxes and Levies — Lessons from the Experience with the Irish Plastic Bags Levy" mukaan vero on osoittautunut tehokkaaksi ohjauskeinoksi. Vero on vähentänyt muovipussien käyttöä keskimäärin 90 % tutkimukseen osallistuneissa kaupoissa. Irlantilaisien enemmistö suhtautui veroon ympäristön kannalta järkevänä ratkaisuna.

Kaupat arvioivat lain vaikutukset pääasiassa neutraaleiksi tai myönteisiksi. Veroon liittyvät kulut koettiin yleisesti vähäisemmiksi kuin muovipussien ostamisesta, kuljetuksesta, varastoinnista ja myymisestä aiheutuvat kustannukset.

Veron kustannukset valtiolle olivat kohtuullisia. Lain toteutus ja seuranta maksoivat voimaantulovuonna noin 1,2 miljoonaa euroa. Mai-

nontaan valtio käytti 358 000 euroa. Vero toimii parhaiten, kun se yhdistetään tiedotuskampanjaan ja yleiseen kuluttajavalistukseen.

Muovipussivero on yhteiskunnallisesti reilu, eikä se vääristä kilpailua. Korvaavia moneen kertaan käytettäviä kasseja on jo nyt markkinoilla, ja vero lisää näiden kassien kysyntää.

Muovipussivero vähentää tehokkaasti pussien valmistuksen ja käytöstä poistamisen ympäristöhaittoja. Laki on helposti sovellettavissa niin teollisuus- kuin kehitysmaissakin.

3 Muovipussivero muualla maailmassa

Muovipussien verottamista suunnitellaan muissakin maissa. Skotlantiin on esitetty Irlannin mallin mukaista muovipussiveroa. Vaikutusten

arviointi ehdotetusta verosta valmistui kesällä 2005, ja sen johtopäätökset seuraavat monilta osin Irlannissa tehtyjä havaintoja.

Etelä-Afrikka on kieltänyt alle 30 mikronin paksuiset muovipussit kokonaan. Alun perin hallituksen esityksessä alarajaksi ehdotettiin 80 mikronia. Kenia suunnittelee muovipussien verottamista ja alle 30 mikronia paksujen muovipussien kieltämistä. Lisäksi muovipussien verottamisesta keskustellaan mm. Australiassa, Kanadassa, Uudessa-Seelannissa, Filippiineillä, Taiwanissa ja Englannissa.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki muovipussiverosta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Yleiset säännökset

1 §

Asiakaskäyttöön vähittäiskaupassa soveltuvista muovipusseista on suoritettava valtiolle muovipussiveroa sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.

2 §

Muovipussilla tarkoitetaan tässä laissa pusia, joka on tehty kokonaan tai osittain muovista ja joka soveltuu asiakaskäyttöön vähittäiskaupan toimipisteissä.

Veron määrä

3 §

Veroa on suoritettava 15 senttiä jokaisesta muovipussista.

Erinäiset säännökset

4 §

Jollei tässä laissa toisin säädetä, muovipussiveron verovelvollisuudesta ja veron määräämisen perusteista sekä muutoinkin on voimassa, mitä valmisteverotuslaissa (1469/1994) tai sen nojalla säädetään tai määrätään.

5 §

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan tarvittaessa valtioneuvoston asetuksella.

6 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä lokakuuta 2006.

Helsingissä 15 päivänä maaliskuuta 2006

Oras Tynkkynen /vihr